

Атамас О.П.

*к.е.н, доцент кафедри обліку, оподаткування
та управління фінансово-економічною безпекою
Дніпровський державний аграрно-економічний університет
м. Дніпро*

Актуальні питання обліку благодійної допомоги в бюджетних установах

На даний час, у зв'язку з жорсткою економією бюджетних коштів, отримання благодійної допомоги бюджетними установами є суттєвою матеріальною підтримкою для виконання ними своїх статутних повноважень.

Відповідно до п.1 ст.1 Закону України «Про благодійну діяльність та благодійні організації» набувачем благодійної допомоги (бенефіціаром) може бути фізична особа, територіальна громада, неприбуткова організація, отже йдеться і про суб'єктів державного сектору.

Сама суть благодійної діяльності передбачає надання допомоги, що не передбачає одержання благодійником прибутку та сплати будь-якої винагороди бенефіціаром.

Отримана благодійна допомога згідно зі ст.13 «Бюджетного кодексу України», як в грошовому так і в натуральному вигляді зараховується до підгрупи 1 другої групи власних надходжень установи [1]. В зв'язку з цим, благодійна допомога є непередбачуваним надходженням для суб'єкта державного сектору і тому після її отримання необхідно вносити зміни в кошторис у частині доходів і витрат спеціального фонду.

Джерелами безоплатного отримання активів бюджетними установами можуть бути: гуманітарна або благодійна допомога, гранти, дарунки від фізичних і юридичних осіб тощо. Особливо часто їх отримують навчальні та медичні заклади, а також установи соціального забезпечення. Безоплатні надходження бюджетні установи отримують, як правило, у грошовій або натуральній формі, але вони можуть бути і у вигляді безоплатно наданих послуг або виконаних робіт. Надходження у натуральній формі можуть бути як у вигляді запасів (матеріали, медикаменти, продукти харчування тощо),

так і у вигляді необоротних активів (навчальне або медичне обладнання, комп'ютерна техніка тощо).

Підставою для оприбуткування об'єкта отриманого як благодійна допомога може бути власноруч розроблена накладна або акт оприбуткування благодійної допомоги які будуть відповідати основним вимогам «Положення про документальне забезпечення записів у бухгалтерському обліку» № 88 від 24.05.1995 року.

Безоплатно отримані товари, роботи, послуги в натуральній формі бюджетна установа може визнавати доходом та активом того звітного періоду, у якому вони фактично були отримані, але при цьому необхідно враховувати особливості відображення в ДКСУ безоплатних надходжень у натуральній формі, відповідно до яких бюджетні установи:

- складають та подають до органів Державного Казначейства не пізніше останнього робочого дня місяця Довідку про надходження в натуральній формі;
- операції в натуральній формі проводять в межах планових показників, для чого (при потребі) вносять зміни до кошторису;
- на підставі виписки зі спеціального реєстраційного рахунку в Казначействі відображають касові видатки та дохід від безоплатно отриманих активів у натуральній формі.

Благодійну допомогу в бухгалтерському обліку розглядають як дохід від необмінних операцій (рах.7511) та оприбутковують за справедливою вартістю з урахуванням понесених додаткових витрат.

В кінці періоду використані активи отримані як благодійна допомога необхідно списувати на матеріальні витрати основної діяльності.

Відомості про отриману благодійну допомогу відображаються у пояснювальній записці до квартального та річного звітів і у відповідних формах фінансової звітності. Бюджетні установи, що отримують благодійні внески, гранти та дарунки; кошти від підприємств, організацій і фізичних осіб та від інших бюджетних установ для виконання цільових заходів (кошти за дорученнями); доходи від розміщення на депозитах тимчасово вільних бюджетних коштів (ПТУ та ВНЗ); відсотки, нараховані на залишок коштів на поточних рахунках, відкритих у банках державного сектору для розміщення власних надходжень, тощо, складають звіт за ф. № 4-2д (№ 4-2м) «Звіт про надходження і використання коштів, отриманих за іншими джерелами власних надходжень» [2 , 238]

Порядок отримання благодійної, гуманітарної допомоги чи дарунків прописано в нормативній базі дуже чітко. У бухгалтерському обліку відповідно до Бюджетного кодексу України та Порядку № 1219 «Порядок застосування Плану рахунків бухгалтерського обліку в державному секторі» безплатно отримані матеріальні активи чи кошти відображаються однаково. Головне – пам'ятати, що в разі отримання цільової благодійної чи гуманітарної допомоги слід контролювати її подальший розподіл і використання за призначенням.

Список використаних джерел:

1. Бюджетний кодекс України від 08.07.2010 р. № 2456-VI, редакція від 01.01.2021. Інтернет ресурс: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2456-17#Text>
2. Облік у бюджетних установах. 5-те вид., перероб. та доп. Навч. посіб. / Атамас П. Й., О. П. Атамас.// – Київ: «Центр учбової літератури», 2018. – 392 с.